

ÚTVARY ČESKÉHO JAZYKA

A ještě musím pochválit tebe, tebe, česká řeči, jazyku z nejtěžších mezi všemi, jazyku z nejbohatších všemi významy a odstíny, řeči nejdokonalejší, nejcitlivější, nejkadencovanější ze všech řečí, které znám nebo jsem slyšel mluvit. Chtěl bych umět napsat vše, co dovedeš vyjádřit; chtěl bych užít aspoň jedinkrát všech krásných, určitých, živoucích slov, která jsou v tobě. Nikdy jsi mi neselhala; jen já jsem selhával, nenacházeje ve své tvrdé hlavě dosti vědomí, dosti povzletu, dosti poznání, abych to vše přesně vyjádřil.

(Karel Čapek: *Marsyas čili Na okraji literatury*)

1. Přečtěte si text o tom, jak Karel Čapek chválí naši řeč. K textu vymyslete nadpis.
2. Podtrhněte přívlastky (přídatná jména ve 3. stupni), které Karel Čapek dává české řeči.
3. Který útvar národního jazyka má Karel Čapek asi na mysli? .....
4. Vysvětlete význam slova *nejkadencovanější*. .....
5. Uveďte alespoň tři přívlastky, které byste dali české řeči. ....
6. Napište vyznání svému rodnému jazyku. Co se vám na něm líbí? Čím je pro vás krásný, dokonalý?

Spisovná čeština představuje reprezentativní útvar národního jazyka, je jazykem oficiálních státních a jiných dokumentů, užíváme ji v masových médiích, ve školách, v odborné a obvykle také umělecké literatuře.

- **slova neutrální** - použitelné vždy
  - *stůl, město, strom, psát, rozumně, svůj, otec, na...*
- **hovorová** - patří do spisovné slovní zásoby, ale jejich užití není vždy úplně vhodné
  - př. *písemka, základka, koukat se, štrúdl, táta, panelák*
- **knižní** - zejména v psaných textech (odborné studie)
  - př. *dlít, skonat, konati, jitro, soumrak, žal, jinoch*
- **básnická = poetismy**, př. *luna, jeseň, chrabrý*
- **odborné názvy = termíny**, užívají se v různých oborech
  - př. *citoslovce, úhlopříčka, kyselina sírová*

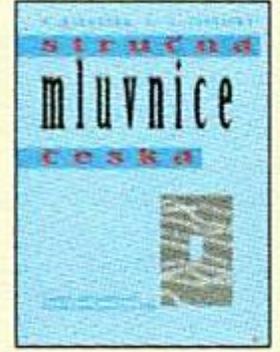
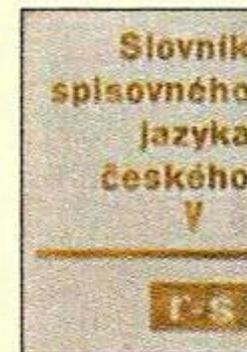
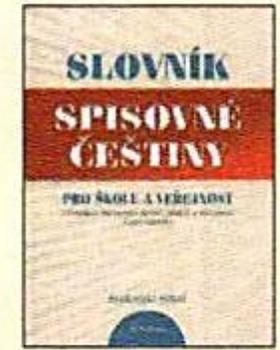
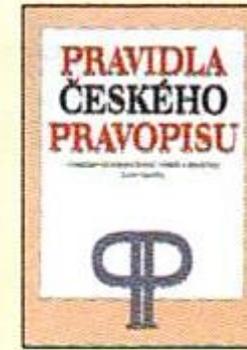
Norma spisovné češtiny je zachycena (kodifikována) v **normativních slovnících, mluvnicích** apod.

Jazykovou normu popisují například tyto publikace:

- **Pravidla českého pravopisu (PČP)**
- **Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost (SSČ)**
- **Slovník spisovného jazyka českého (SSJČ)**
- **Stručná mluvnic česká (SMČ)**
- **Nový akademický slovník cizích slov (NASCS)**

Normu spisovné češtiny můžeme vyhledat i na internetu:

- **Internetová jazyková příručka** (<http://prirucka.ujc.cas.cz>)

- **Vysvětli význam slov:** *ortel*   *neb*   *hníst*   *blankyt*
chorý   *rozbřesk*   *odvětit*   *břímě*
- **Jsou tato slova vnímána jako neutrální, knižní, nebo hovorová?**

Jazyková kultura

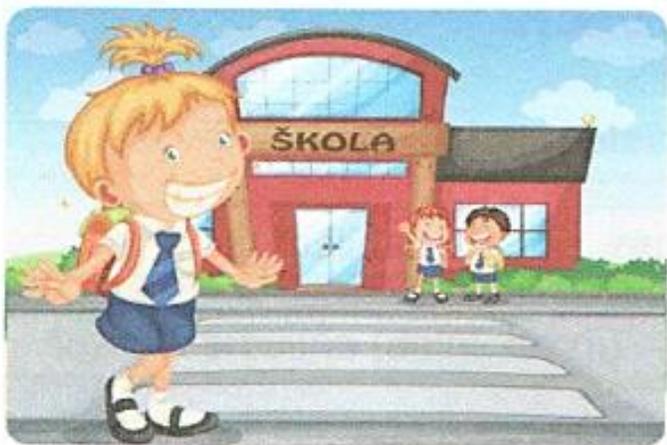
Při vyjadřování dbáme na **požadavky jazykové kultury**. Měli bychom přihlížet k tomu, zda se vyjadřujeme doma, mezi kamarády, ve škole, nebo zda se jedná o veřejné vystoupení... S ohledem na **komunikační situaci** vybíráme ze slovní zásoby češtiny **nejvhodnější výrazové prostředky**. Jazyková kultura je důležitou součástí našeho celkového vystupování a působení na okolí.

a) Rozhodněte, zda jsou vyznačená slova spisovná, nebo nespisovná. Správnost své volby ověřte ve SSČ. (Pokud slovo ve SSČ nenajdete, je nespisovné.)

Dítě v kočárku **bulilo**. Kytaru měl v černém koženém **futrálu**. Kluci budou odpoledne hrát **fotbal**. Byl hladový a prohledával **špajz**. Jitrnice má na každém konci kousek **špejle**. **Bábina** má doma starou **sesli**. **Ségra** mi dala k narozeninám **knížku**. **Přihasil si** to na nové **motorce**.

b) Nespisovná slova nahrad'te spisovnými.

Podle obrázků poznáš, kde by měla být jazyková kultura samozřejmostí.

Protože jsi znalec češtiny, nebude pro tebe problém nalézt vhodnější formulace.

To je hustý!

Mohl by ke mně fofrem naklusat?

Furt se snažím a vono nic.

O jazykovou kulturu pečují jazykovědci. Pokud vyluštíš tajenku, dozvíš se termín, který označuje odborníka pro český jazyk.

1. infinitiv slovesa jsem

2. $36 : 4 - 1$

3. synonymum ke slovu lok

4. první žena

5. báseň Karla Hynka Máchy

6. písmeno X

7. potomek

8. zájmeno ukazovací

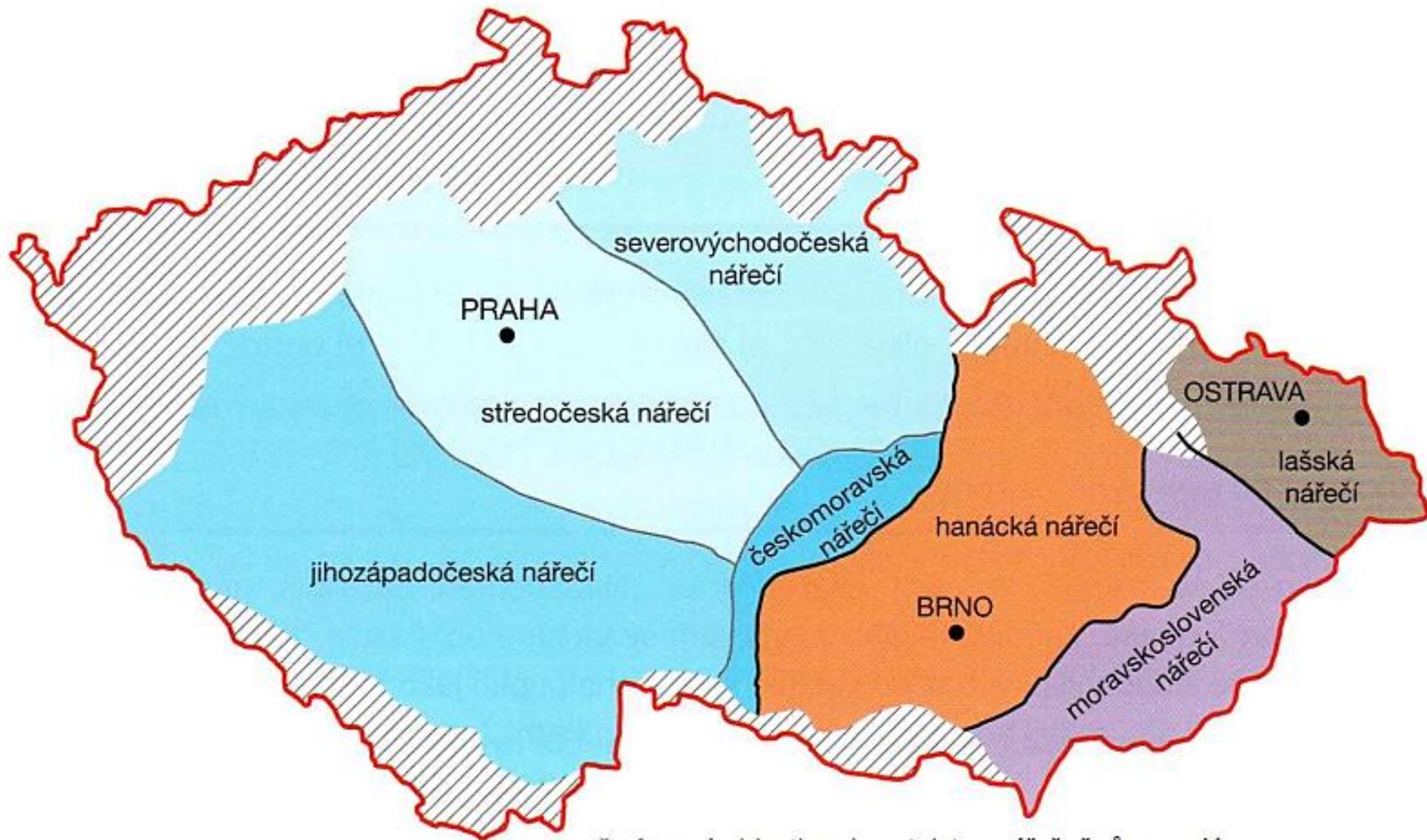
9. spojka odporovací

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

		L		Á				L
T								

Při osvojování si češtiny si zpravidla nevystačíme pouze se spisovnou češtinou. V průběhu života se setkáváme také s různými nespisovnými útvary českého jazyka. Ty můžeme vymezit jednak z hlediska zeměpisného, jednak z hlediska sociálního. **Nespisovnými útvary** z hlediska zeměpisného jsou regionální **nářečí** a **nadnářečí**. Mezi sociálně vymezené nespisovné útvary pak řadíme **slang**, **profesní mluvu** a **argot**.

- **obecná čeština** - **užívaná** zejména **v Čechách** (ze středočeských nářečí)
  - př. *fajn, švindlovat*
- **nářečí = dialekty** - **útvary** jazyka **typický pro určitou oblast**
  - př. *ogar, erteple*
- **slang = mluva členů zájmových skupin** (studentský, vojenský...)
  - př. *úča, zempl, svaťák, žákajda, děják, koule*
- **argot = mluva vrstev lidí na okraji společnosti** (zloději, narkomani...)
  - **snaha utajit skutečný význam slov**
  - př. *stříkačka (pistole), fízl (policista), bahno (pivo), basa (vězení), škvára (peníze), čórnout (ukrást)...*

šrafované oblasti = obyvatelstvo nářečně různorodé

V každém ze tří řádků je nářeční varianta deseti různých slov. Utvoř správné trojice.

a) šle	b) boule	c) záplata	d) kalhoty	e) sběračka	f) židle	g) švestka	h) potkan	i) brzdit	j) vánočka
1. gatě	2. slivka	3. kšandy	4. šťur	5. šlajfovat	6. bakule	7. stolek	8. flek	9. štedrovnice	10. šufánek
A. guča	B. fornefla	C. lata	D. sesle	E. calta	F. šráky	G. němkyně	H. hemovat	I. trnka	J. galaty

Pokuste se převést chodské nářečí do spisovného jazyka.

Tak vám tera budu teky povídat jednou pohádku vo hloupým Hondzovi... Tak dyž Hondzovi chudinka máma humříla, nákyj časek byli tak spolou s tátou. Hale čím dál šel tatík do let, tím se mu to při Hondzovi tak bez ženský víc a víc zajídalo. Jakpak ne!

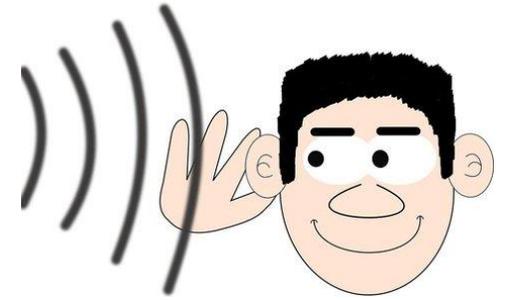
(Podle: Jan František Hruška: Na hejtě. Chodské pohádky)

Rozhodněte, co k sobě patří.

a) slang	A. jipka, slepák, ušář, resetnout
b) argot	B. mičuda, finiš, šibenice, juniorka
c) profesní mluva	C. krochna, bonzák, fízl, peř

Rozumíš následujícím valašským a hanáckým příslovím či rčením? Vysvětli jejich význam.

a) A šak sme enem jednúc na světě.

c) Zpívale jak hóser, dež mo zaskoči zrnko.

b) Ani čert néni tak darebný, jak ho malujú.

d) Co zas majó pod počéfkó?

Spojte, co k sobě patří

A. spisovná čeština	a) mluva zájmových skupin
B. nářečí	b) nespisovná čeština pro běžné dorozumívání
C. profesní mluva	c) mluva zlodějů a spodiny společnosti
D. slang	d) mluva lidí vykonávajících určité povolání
E. argot	e) jazyk veřejných a oficiálních projevů
F. obecná čeština	f) nespisovný jazyk, kterým se mluví v určité oblasti

a) Přiřaď k jednotlivým slovům z levého sloupce spisovný synonymní výraz z pravého sloupce.

a) mačák

b) lupení

c) rupnout

d) spárky

e) raky

f) ščuhélek

g) čachrovat

h) hyjta

i) káča

1. peníze

2. kopýtka

3. makový vdolek

4. podvádět

5. kamínek

6. propadnout

7. návštěva

8. hodinky

9. kasa

b) Doplně slova z bodu a) do tabulky.

nářečí	slang	argot

Útvary národního jazyka

		celonárodní, oficiální reprezentativní útvar
		mluvená podoba spisovného jazyka
		jazyk užívaný na určitém ohraničeném území
		interdialekt vzniklý vývojem nářečí Čech
		mluva zaměstnanců určitého oboru
		mluva zájmových skupin
		mluva deklasovaných vrstev

Nabídka: argot, spisovné útvary, profesní mluva, hovorová čeština, obecná čeština, nespisovné útvary, slang, spisovná čeština, nářečí.

Zkuste odhadnout význam uvedených nářečních slov. Poté je vyhledejte například ve *Slovníku nářečí českého jazyka* nebo na internetu.

anciáš – .....

čakot – .....

cahán – .....

čochadlo – .....

bořivoj – .....

azorek – .....

Ve větách vyhledejte výrazy nespisovné nebo ne plně spisovné a nahrad'te je vhodnějšími spisovnými výrazy.

V kvartýru má jen almaru, kavalec a jednu sesli. ....

Brousil furt kolem našeho domu. ....

Měl hlad, a tak prohledával špajz. ....

Mám na něj pifku. ....

Koupil si cukrovou štangličku. ....

Ke každému tvrzení doplň ANO či NE. Dokážeš opravit nesrovnalosti?

Pravopis je návod, jak vystihnout písmem spisovný jazyk.

ANO

NE

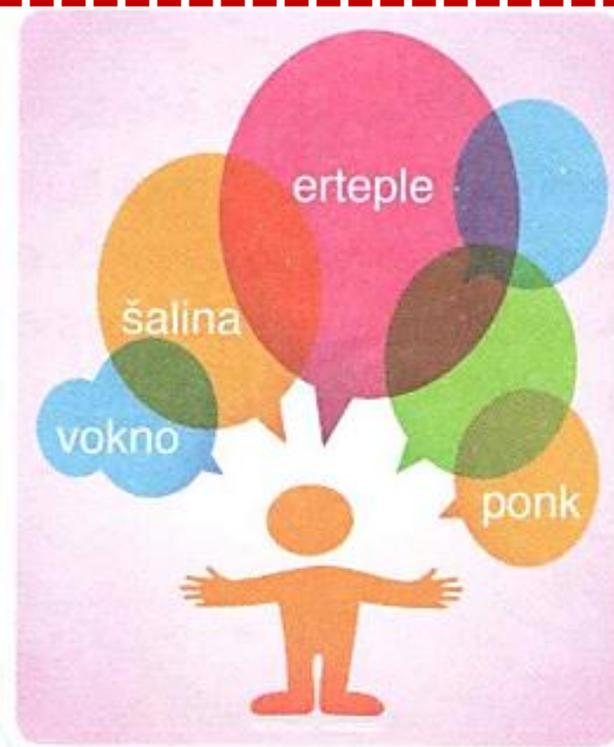
Hovorová čeština je nespisovná.

Nespisovné češtině se říká dialekt.

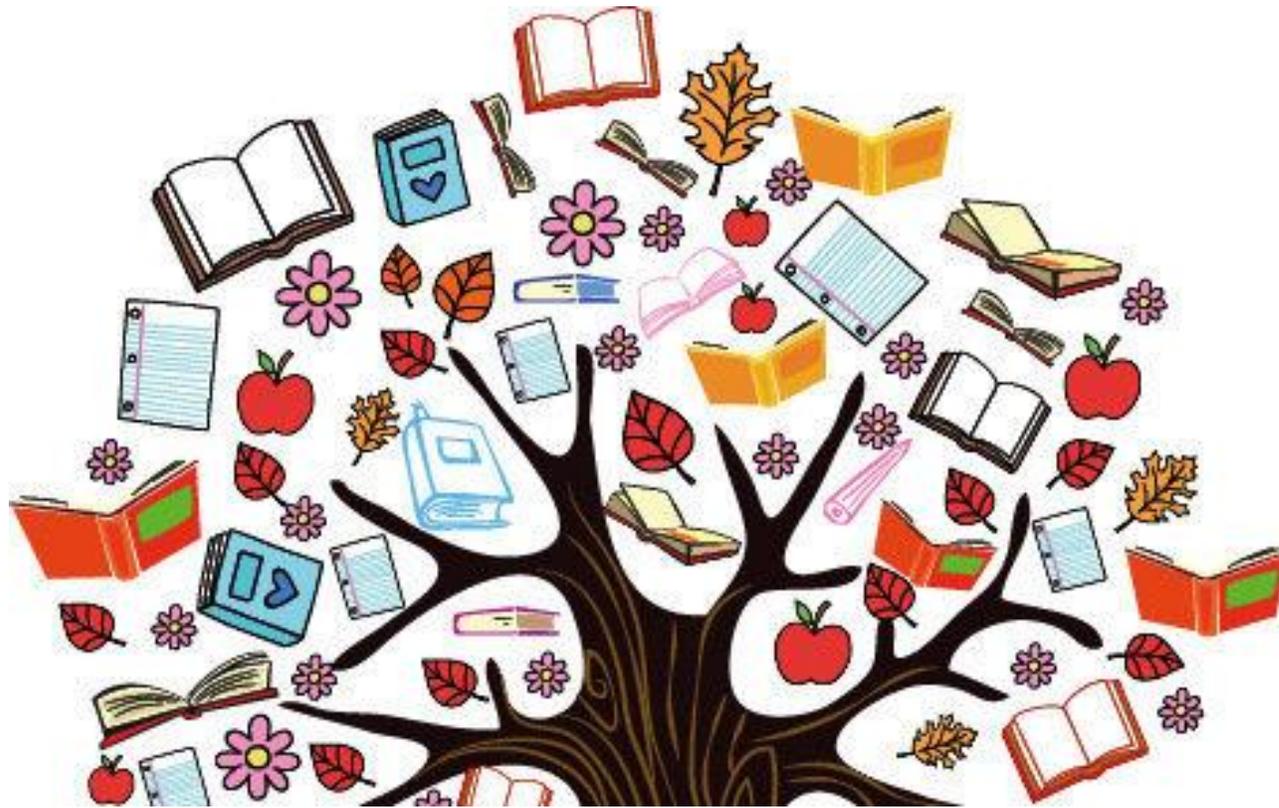
Mezi dialekty patří například nářečí slezské nebo hanácké.

Slang má podobu spisovné vrstvy jazyka.

Interdialekty jsou nadnářeční útvary jazyka.

VRSTVY VE SLOVNÍ ZÁSOBĚ

Slovní zásoba podle původu

- **slova domácí** - slova českého původu, př. *mládě, odřenina, zavolat*
- **slova zdomácnělá** - slova cizího původu
  - jejich cizí původ už ale nepoznáme
  - př. *košile, klobouk, plech, škola, jablko*
- **slova přejatá** - běžně užívaná - *auto, rekreace*
  - méně častá - *extrémní, export*
  - omezená na určitý obor - *anoda, neuron*
  - mezinárodní - *prezident, motor, molekula, fyzika*
    - užívaná většinou národů
- **slova cizí** - př. *laser, procesor, notebook, dataprojektor, tablet*

- **Rozděl slova na domácí a přejatá:**

- kečup
- tenis
- odbíjená
- zavolat
- mládě
- kostým
- banka
- pavučina
- barva
- guláš
- fotbal
- houba

- **Vysvětli významy přejatých slov a doplň je do vět:**

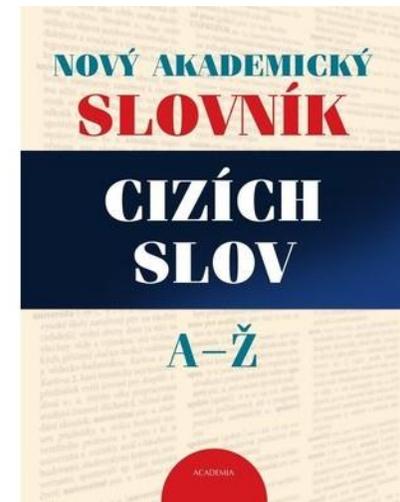
→ kolega, premiér, ambice, alibi, stomatolog, biografie

- Můj ..... mi doporučil rovnátka. .... svolal mimořádnou schůzi vlády.
- Neměl dostatečné ....., proto byl odsouzen.
- Chybí mu ....., aby práci dotáhl do konce.
- Sešel jsem se s ..... kvůli pracovním záležitostem.
- Odeslala jsem svou ..... do prestižní firmy.

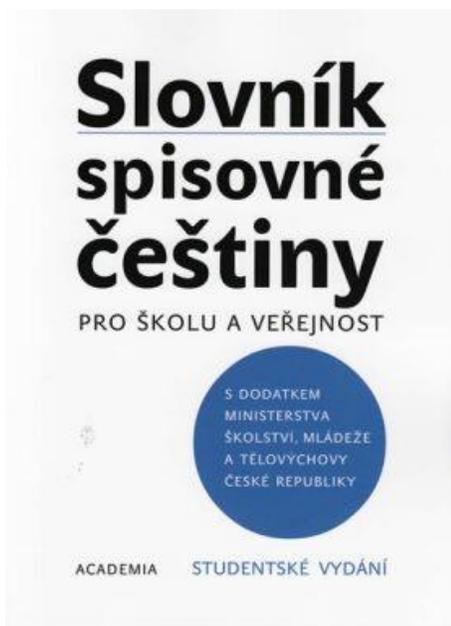
Typy slovníků (slovníky abecedně uspořádávají slovní zásobu)

- **překladové:** př. *Česko-anglický a anglicko-český slovník*
- **výkladové:**
  - výklad významu slova (jeho původ, výslovnost, mluvnické kategorie...)
  - př. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*
- **speciální:**
  - o **původu slov** – *Český etymologický slovník*
  - **cizích slov** – *Akademický slovník cizích slov*
  - **synonymické** – *Slovník českých synonym*

- zápis hesla ve Slovníku spisovné češtiny:

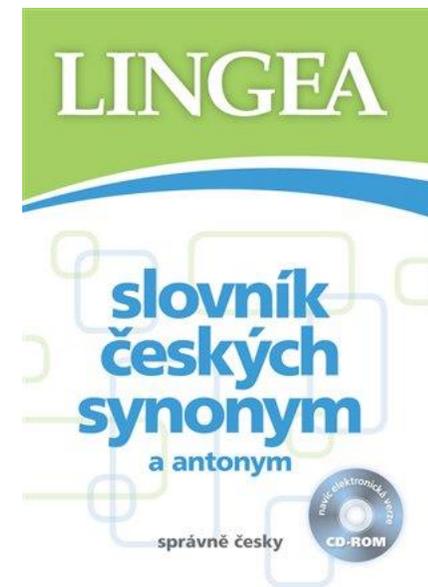

náboj, -e m 1. *střela s příslušenstvím*: brokový, kulový, ostrý, cvičný n. 2. (elektrický) n. *množství elektřiny na urč. objektu*: kladný, záporný n.; přen. mít n. *působit podnětně* 3. *část kola sloužící k jeho nasazení na hřídel* n. čep; -ový příd. k 1: n. pás pro náboje (u samočinných zbraní)

nábojnice, -e ž 1. *část náboje s prachovou náplní a zápalkou, patrona*: sbírat prázdné n. 2. *torba* n. pás na patrony

- zápis hesla ve Slovníku českých synonym

nevědomky neúmyslně, nechtěně, bezděky, bezděčně, mimoděk, mimovolně, spontánně

Uved', co všechno se z následujícího slovníkového hesla můžeš dozvědět.

matka¹, -y ž

1. žena ve vztahu k svému dítěti: pečlivá, nevlastní matka
2. žena pečující o někoho: byla mu matkou
3. hovor. (zvl. v oslovení) manželka: matko, chystej večeři!
4. hovor. expr. starší (venkovská) žena: jak se vede, matko?
5. zvířecí samice mající mladé; včelí samička, královna 4
6. kniž. k čemu má člověk vztah jako k matce: matka vlast
7. kniž. původ 2, zdroj 3, základ 4
– opatrnost matka moudrosti (přek.);

matička¹, -y ž zdrob.

matka², -y ž matice 1;

matička², -y ž zdrob.

(Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost)

b) Uved', kolik významů má slovo matka.

c) Jakého rodu je slovo matka?

d) Je slovo matka cizího původu?

e) Jaké české pořekadlo obsahuje slovo matka?

f) Uved' zdrobnělinu ke slovu matka.

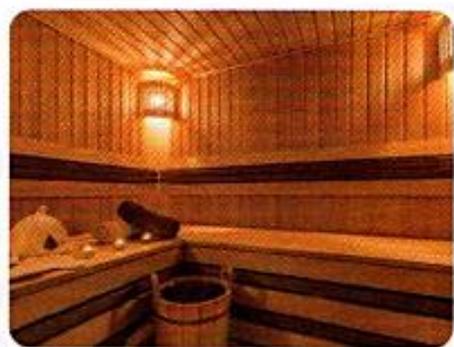
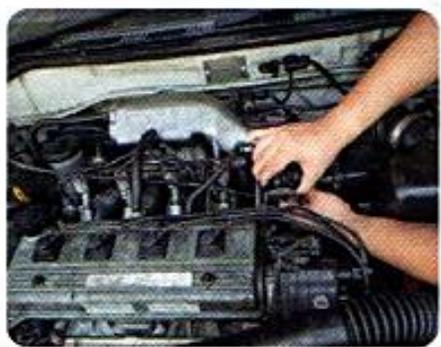
Vyhledej v SSČ význam podtržených slov. Z kterého jazyka byla přejata do češtiny?

Přestože je s nadmořskou výškou 1 299 metrů až dvacátou nejvyšší horou Krkonoš, je Černá hora dominantou východní části krkonošského masivu, nejvyššího pohoří České republiky. Může za to téměř 80 metrů vysoký televizní vysílač, který je na vrcholu hory umístěn. Kromě něho je tu ale několik dalších zajímavostí.

(<https://www.chytrous.cz/dvacata-nejvyssi-hora-krkonos/>)

Poznej podle obrázků mezinárodní slova a ve slovníku vyhledej jejich původ.

Rozhodni, která z následujících možností není pravdivá.

- a) Slova českého původu nazýváme domácí.
- b) Košile, plech nebo škola jsou slova zdomácnělá.
- c) Slova přejatá jsou slova cizího původu, která mají cizí výslovnost, pravopis i formu.
- d) Mezinárodní slova jsou taková, která se nacházejí ve slovní zásobě většiny kulturních národů.

Rozhodni, která z následujících slov jsou domácího původu.

a) želé

d) chléb

b) molekula

e) film

c) kniha

f) buldozer

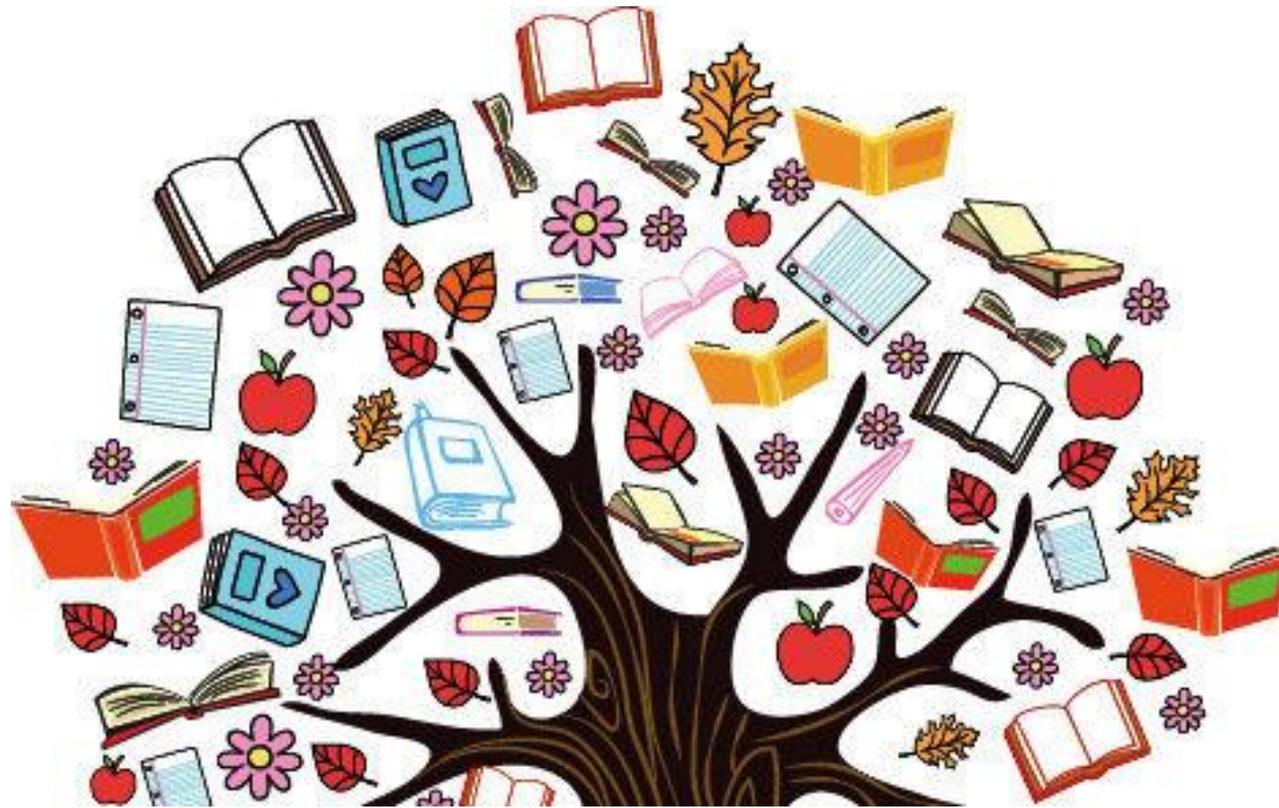
Rozhodni, jestli jsou následující výroky správné (ANO), či chybné (NE).

- b) Slova zabarvená lze použít za každé situace v jakémkoliv funkčním stylu.
- c) Poetismy bývají často považovány za zastaralá slova, setkáme se s nimi převážně v publicistice a odborném stylu.

ANO – NE

ANO – NE

ROZDĚLENÍ JAZYKŮ V EVROPĚ

Na světě se mluví asi 5 000 jazyky. Některé jazyky jsou si podobné, protože mají společného předchůdce – společný **prajazyk**. Jazyky se **společným prajazykem** tvoří **jazykovou rodinu**.

Většina evropských jazyků patří do **indoevropské jazykové rodiny**. Ta se dělí na několik **jazykových skupin**. Některé z nich uvádíme v tabulce.

<i>vybrané jazykové skupiny z indoevropské jazykové rodiny</i>	<i>podskupiny</i>	<i>příklady zástupců</i>
slovanské jazyky	a) západní b) východní c) jižní	čeština, slovenština, polština, lužická srbština ruština, běloruština, ukrajinština bulharština, chorvatština, srbština, slovinština
germánské jazyky		němčina, angličtina, norština, švédština, dánština
románské jazyky		italština, francouzština, španělština, portugalská, rumunština
baltské jazyky		litevština, lotyšština
keltské jazyky		irština, skotština, velština

K slovům z levého a pravého sloupce přiřad'te správný jazyk (uprostřed).

otec

angličtina

dcera

отец

čeština

дочь

father

francouzština

daughter

der Vater

němčina

dcéra

oco

ruština

die Tochter

padre

slovenština

hija

père

španělština

fille

germánské

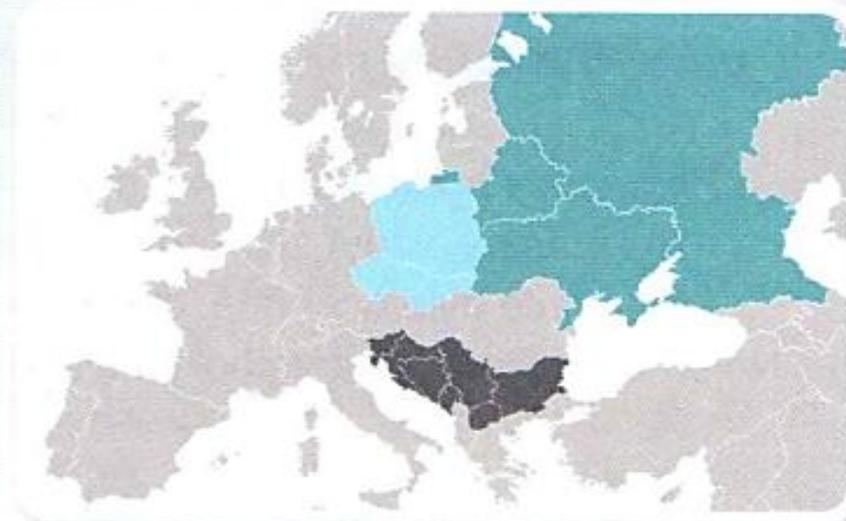
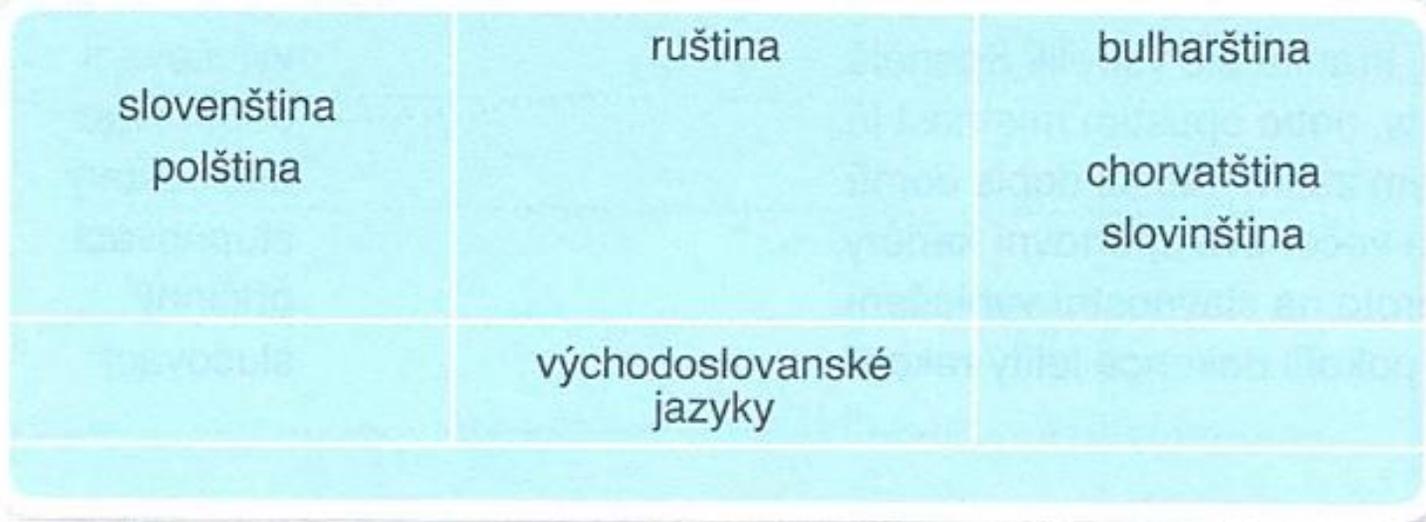
románské

západoslovanské

východoslovanské

jihoslovanské

běloruština

západoslovanské jazyky

makedonština

praslovanština

lužická srbština (dolní, horní)

jihoslovanské jazyky

čeština

srbština

ukrajinština

Podle nápovědy do tabulky rozděl, které národy používají latinku a které azbuku.

- Rusové nepoužívají latinku.
- Slováci mají stejné písmo jako Slovinci.
- Bulhaři, Makedonci a Srbové používají stejné písmo jako Ukrajinci.
- Všichni východní Slované mají stejné písmo.
- Lužičtí Srbové nepoužívají azbuku.
- Poláci nemají stejné písmo jako Makedonci.

Latinka	Azbuka

a) Hana a Marcela se rozhodovaly, který cizí jazyk zvolí jako druhý po angličtině. Hana se rozhodla pro němčinu, Marcela pro španělštinu. Každá uvedla několik argumentů pro jazyk, jenž si zvolila. Rozhodni, který argument patří Marcele, který Haně a který nelze uplatnit u žádné z nich.

argument	odpověď		
Domluvíme se pak ve dvou sousedních zemích.	H	M	žádná
Mám příbuzné v Jižní Americe, má volba je tedy jasná.	H	M	žádná
Je bližší češtině.	H	M	žádná
Když už trochu umím anglicky, rychleji si zapamatuji podobná slova, jsou to jazyky ze stejné skupiny.	H	M	žádná
Má jen dva rody a skloňování není tak složité.	H	M	žádná
Budu se sice muset naučit azbuku, ale to zvládnou hravě.	H	M	žádná

- Čeština patří do skupiny **slovanských jazyků**. Ty se vyvinuly ze společného jazyka – **praslovanštiny**.
- Podle zeměpisné polohy a vzájemné příbuznosti dělíme **slovanské jazyky** na tři **podskupiny**: **západní**, **východní** a **jižní** (viz tabulka s. 100).

Rozmístění slovanských jazyků

Vyber v každém bodě jazyk, který mezi ostatní nepatří.

- a) čeština, polština, slovenština, slovinština
- b) běloruština, litevština, ruština, ukrajinština
- c) bulharština, chorvatština, maďarština, srbština, slovinština

Přiřad'te jazyk k příslušné jazykové rodině. Vybarvěte je stejně.

j. albánský

maďarština

j. indoíránské

turečtina

j. slovanské

j. arménský

indoevropské jazyky

ugrofinské jazyky

turkotatarské jazyky

j. italické

j. řecký

j. germánské

finština

j. keltské

j. baltské

estonština

Ruku na srdce, kdo z vás se rusky skutečně domluví?

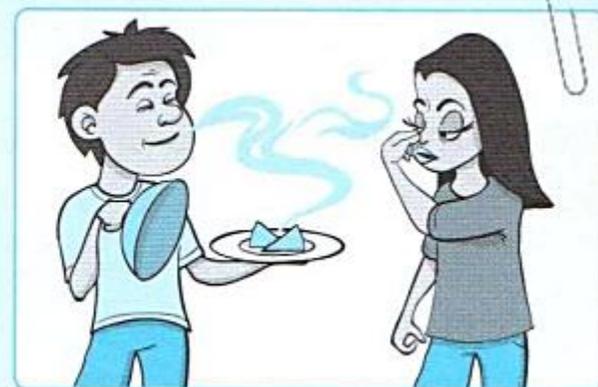
Například v ruském jazyce *pachnět* je to, co nám voní, a naopak *voňájet* to, co páchne. Slovo *žizň* nenabádá k doplnění sklenice, nýbrž jde o život. Naopak slovo *život* je výrazem pro břicho.

Nemalé veselí u našinců tradičně vyvolává polština. *Czerstwy chleb* je v Polsku i Rusku okoralý, nakupovat se v Polsku chodí do *sklepa*, kdežto sklep se řekne *piwnica*. České slovo *obchod* je naopak výrazem pro obchůzku nebo slavnost.

V polštině je *bezcenne* to, co je drahocenné, a *pomoc drogowa* je výrazem pro odtahovku. *Słoweński* znamená slovinský a slovenský zase *słowacki*. *Stolica* není sedátko ani výměšek tlustého střeva, ale hlavní město, *pościel* není postel, ale lůžkoviny, *lustro* není druh osvětlení, nýbrž zrcadlo, *dywan* je kupodivu koberec a *płyn* je výraz pro kapalinu.

A pak že se Slovan se Slovanem vždycky domluví...

(dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme/86723/proc-cech-nerozumi-rusovi-aneb-o-velke-ne-podobnosti-slovanskych-jazyku.html>; [cit. 2019-10-17] – upraveno)

a) K osobnostem světových dějin doplňte jazyk, kterým hovořily. Jazyk přiřad'te k jazykové větvi.

Osobnost	Jazyk	Větev jazyků
William Shakespeare		
Mahátma Gándhí		
Napoleon Bonaparte		
Arthur Conan Doyle		
Václav Havel		
Homér		
Petr I. Veliký		

Z hlediska geografického můžeme slovanské jazyky rozdělit do tří podskupin:

jihoslovanské: chorvatština, srbština, slovinština, bulharština, makedonština, staroslověnština (vymřelá);

západoslovanské: čeština, slovenština, polština, horní a dolní lužická srbština (Německo v okolí Budyšina a Chotěbuze), kašubština (Polsko v okolí Gdaňsku);

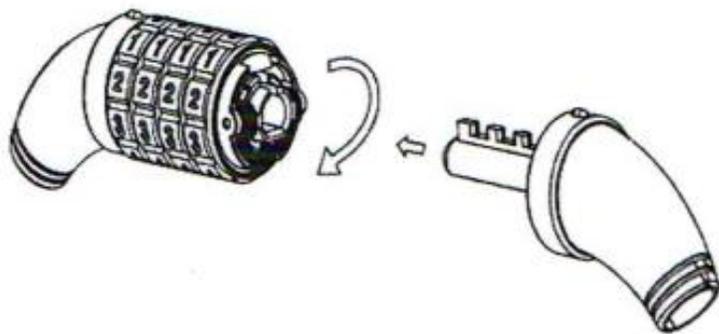
východoslovanské: ruština, běloruština, ukrajinština, rusínština.

a) Přečti si uvedenou instrukci z návodu na změnu kódu zámku na kolo v několika jazycích. Z českého textu vypadla slova. Doplň je.

b) Odhadni, ze které podskupiny slovanských jazyků instrukce pocházejí.

c) Myslíš si, že překlad do různých slovanských jazyků je doslovný?
Své tvrzení zdůvodni.

d) Najdi v návodu ekvivalenty českých slov: *zamykací, přečtete, válce*.

..... nově ..... číselnou .....
zasunutím hrotu do zámku.

Preizkusite novo nastavitev tako, da vtič do konca vstavite do vodprtino valja in preberite kombinacijo.

Ispitajte novu kombinaciju tako što ćete zubac za zaključavanje potpuno umetnuti u rupu cilindra i zatim pročitajte broj.

Testirajte novu kombinaciju potpunim umetanjem zubca za zaključavanje u otvor cilindra i potom pročitajte broj.

Isprobajte novu kombinaciju tako što ćete jezičak za zaključavanje do kraja gurnuti u otvor cilindra i zatim pročitajte broj.

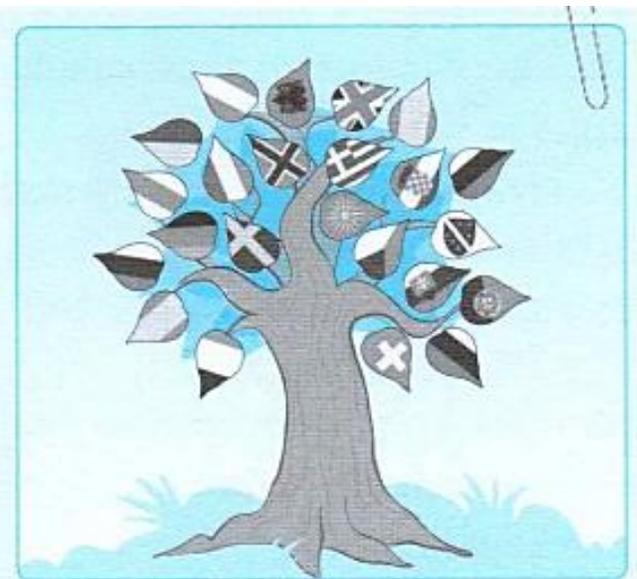
Evropský den jazyků připadá na 26. září. Víte ale, jak se na našem kontinentu mluví? A co všechno to provází?

V Evropě existuje kolem 225 původních jazyků, což jsou přibližně 3 procenta celosvětového počtu jazyků. Mnoho jazyků má 50 000 či více slov, ale mluvčí zpravidla znají a používají pouze zlomek z celkové slovní zásoby: v běžné konverzaci se používá jen několik stovek slov.

Jazyky jsou neustále v kontaktu a navzájem se různým způsobem ovlivňují: angličtina si v minulosti půjčovala slova a výrazy z mnoha cizích jazyků a evropské jazyky si nyní půjčují celou řadu slov z angličtiny.

Většina evropských jazyků spadá do velké rodiny indoevropských jazyků. Neevropskými jazyky nejvíce používanými v Evropě jsou arabština, čínština a hindština, z nichž každý má své vlastní písmo. Evropa se vzhledem k přílivu přistěhovalců a uprchlíků stala z větší části multilingvní. Jen v Londýně se hovoří cca 300 jazyky (arabsky, turecky, kurdsky, berbersky, hindsky, pandžábsky apod.).

(dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/59297/vse-co-jste-jeste-nevedeli-o-evropskych-jazycich.html>;
[cit. 2019-10-15] – upraveno)

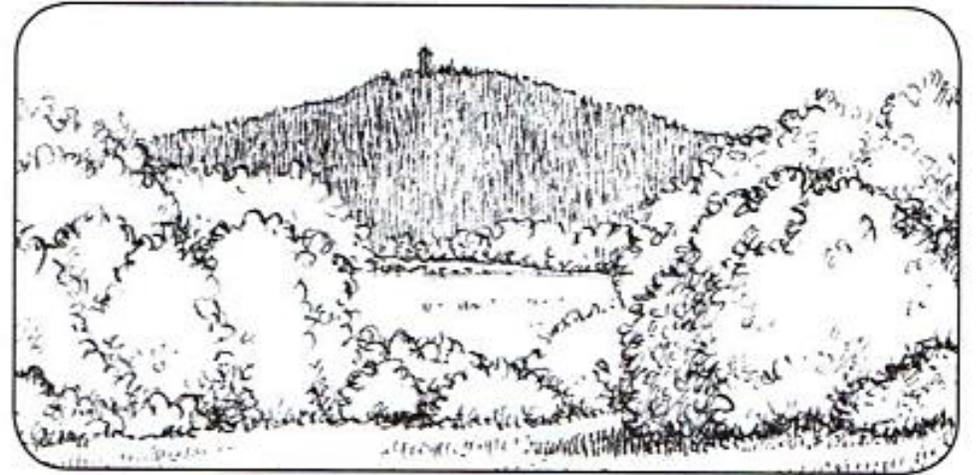

1. O které velké jazykové rodině se v textu hovoří? Podtrhněte její název.
2. Kterou další jazykovou rodinu znáte? Uveďte ji spolu s alespoň jedním jejím zástupcem.
3. Vyznačte v textu pasáž, ve které je popsán způsob, jak se jazyky například ovlivňují.
4. Zakroužkujte neevropské jazyky, které jsou v Evropě nejvíce používané.
5. Vysvětlete, co znamená, že Evropa je *multilingvní*.

a) V textu vyhledejte a opravte 6 chyb.

Legendami opředený vrch Blaník

Blaník získal **své** jméno z Keltského slova Blaniak. Je to hora **nedaleko** města Vlašimy, **která** je opředená legendami a pověstmi. Je tvořen dvěma skalnatými vrchy – Velkým Blaníkem a Malým Blaníkem. Na Velkém Blaníku bylo v době halštatské hradiště

kruhového tvaru, obehnané řadami mohutných kamených valů. **Později** byla na vrcholu **vystavěna** tvrz a **pravděpodobně** dřevěný hrad. Pochází **odtud** i jeden ze základních kamenů národního divadla. *Od roku 1404 se začali pravidelně konat pouti na vrchol hory.* **Jednou** ze současných tradic místních obivatel je **silvestrovský** výstup na horu Blaník.

b) Nad tučně zvýrazněná slova napište jejich slovní druh.

e) Vypište dvě slova obsahující dvojhlásku. _____, _____.

g) Určete větné členy ve větě: Na Velkém _____ Blaníku _____ bylo _____ v době _____ halštatské _____ hradiště _____ kruhového _____ tvaru _____.